

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného **S., s.r.o.** so sídlom v B., IČO: X., proti povinnému **I.**, so sídlom v B., IČO: X., **o vymoženie 25 801,13 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn 2 Er 3260/1999, o dovolaniach oprávneného a spoločnosti T. s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. augusta 2008 sp. zn. 17 CoE 69/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie oprávneného a spoločnosti T., s.r.o. **z a m i e t a .**

Povinnému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

V exekučnom konaní vedenom na návrh oprávneného b.b. stav, s.r.o. (teraz s obchodným menom S., s.r.o.), proti povinnému I., podala obchodná spoločnosť T. s.r.o. (ktorej oprávnený v priebehu konania postúpil vymáhanú pohľadávku) návrh, aby súd pripustil, aby do konania namiesto doterajšieho povinného I. vstúpilo mesto B.

Okresný súd Banská Bystrica (exekučný súd) uznesením z 15. apríla 2008 č.k. 2 Er 3260/1999-55 pripustil, aby z konania vystúpil doterajší povinný I. a na jeho miesto vstúpilo mesto B.. O zmene účastníka rozhodol podľa § 92 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku, zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (O.s.p.). Dospel k záveru, že napriek tomu, že povinný I. nebol obchodnou spoločnosťou, ale príspevkovou organizáciou mesta B., treba na danú vec analogicky použiť ustanovenie § 68 ods. 3 Obchodného zákonníka, zákona č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov (ObZ). Keďže majetok povinného, na ktorý bol vyhlásený konkurz, nepostačoval na úhradu výdavkov a odmenu

správca konkurznej podstaty, došlo k zrušeniu I.. Vychádzajúc z uvedeného potom aplikoval na danú vec ustanovenie § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, v zmysle ktorého ak príspevková organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu, práva a povinnosti prechádzajú dňom zrušenia na zriaďovateľa, ak osobitný zákon neustanoví inak. Na základe uvedeného dospel k záveru, že došlo k prechodu práv a povinností z I. na jeho zriaďovateľa mesto B.

Krajský súd v Banskej Bystrici (odvolací súd), konajúci o odvolaní mesta B., uznesením z 27. augusta 2008 sp. zn. 17 CoE 69/2008 zmenil uznesenie exekučného súdu tak, že návrh spoločnosti T. s.r.o. zamietol. Odvolací súd dospel k záveru, že návrhu spoločnosti T. s.r.o. na zmenu účastníka nebolo možné vyhovieť, pretože táto spoločnosť sa účinne nestala účastníčkou exekučného konania a nebol naostatok preukázaný ani prechod povinností z I. na jeho zriaďovateľa mesto B. Vychádzal z toho, že keďže zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení platnom do 31. augusta 2005 (EP) neupravoval podmienky zmeny účastníkov exekučného konania, bolo potrebné postúpením pohľadávky vzniknutú procesnú situáciu riešiť podľa ustanovení § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. O zmene účastníctva na strane oprávneného ale súdom rozhodnuté nebolo a obchodná spoločnosť T., s.r.o. sa tak nestala účastníčkou exekučného konania. Návrh na pripustenie zmeny povinného I. na mesto B. teda podal subjekt, ktorý na jeho podanie nebol oprávnený. Konanie súdu prvého stupňa, ktorý rozhodol o návrhu na pripustenie zmeny účastníka, ktorý podala neoprávnená osoba, bolo tak postihnuté vadou v zmysle ustanovenia § 212 ods. 3 O.s.p., na ktorú musel odvolací súd prihliadnúť a rozhodnutie súdu prvého stupňa zmeniť tak, že návrh na zmenu účastníka na strane povinného zamietol. Odvolací súd v závere dôvodov svojho rozhodnutia tiež uviedol, že nepovažuje za správny ani záver súdu prvého stupňa, že analogicky podľa § 68 ods. 3 ObZ došlo k zániku povinného I.. Podľa odvolacieho súdu analógia v uvedenom prípade nie je mysliteľná, pretože otázka vzniku a zániku príspevkových organizácií upravuje zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a jej riešenie je viazané na vydanie rozhodnutia zriaďovateľa.

Uznesenie odvolacieho súdu „v záujme právnej istoty“ napadli dovolaniami oprávnený a spoločnosť T., s.r.o. Navrhli napadnuté rozhodnutie zmeniť a potvrdiť rozhodnutie súdu prvého stupňa. Uviedli, že podľa ich názoru došlo v konaní k riadnej zmene

účastníctva na strane oprávneného, i keď súd o zmene nerozhodol. Vychádzali pritom z toho, že exekučný súd po predložení dokladov preukazujúcich postúpenie vymáhanej pohľadávky konal so spoločnosťou T., s.r.o. ako s novou oprávnenou. Dovolatelia nesúhlasili ani s názorom odvolacieho súdu, že tu neboli predpoklady na pripustenie zmeny v osobe povinného subjektu. Poukázali okrem iného na to, že zriaďovateľ konal účelovo a rozhodnutie o zrušení príspevkovej organizácie nevydal so zámerom neusporiadať záväzky tejto príspevkovej organizácie.

Povinný sa k dovolaniam nevyjadril.

Mesto B. navrhlo dovolania oprávneného a spoločnosti T. s.r.o. zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolania podali na tento procesný úkon oprávnené osoby proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolania oprávneného a spoločnosti T., s.r.o. nie sú dôvodné.

Dovolací súd súhlasí s názorom odvolacieho súdu, že danú procesnú situáciu, vyplývajúcu z toho, že (pôvodný) oprávnený B., s.r.o., postúpil vymáhanú pohľadávku spoločnosti T., s.r.o. a z nedostatku úpravy zmeny účastníctva v exekučnom konaní v tom čase, bolo potrebné podľa ustanovenia § 251 ods. 4 prvá veta O.s.p. („Na výkon rozhodnutia a exekučné konanie podľa osobitného predpisu sa použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak.“) riešiť primeranou aplikáciou ustanovení § 92 ods. 2 a 3 O.s.p., podľa ktorých ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli. Súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje.

Citované zákonné ustanovenia umožňujú, aby okruh účastníkov konania tak, ako ho žalobca (oprávnený) vymedzil v žalobe (v návrhu na vykonanie exekúcie), bol počas konania zmenený. Predpokladom zmeny je návrh na zmenu účastníka podaný žalobcom (oprávneným) alebo osobou, na ktorú boli práva alebo povinnosti, o ktorých sa koná, prevedené alebo na koho prešli a súhlas nového žalobcu (nového oprávneného - nevyžaduje sa, ak návrh podá sám vstupujúci oprávnený). K zmene účastníctva dôjde až vtedy, keď súd zmenu alebo zámenu pripustí.

Z uvedeného je zrejmé, že ak má dôjsť k zmene účastníka postupom podľa § 92 ods. 2 a 3 O.s.p., pôvodný účastník konania prestáva byť účastníkom až právoplatnosťou uznesenia, ktorým súd takúto zmenu pripustí; pokiaľ o návrhu podanom podľa § 92 ods. 2 O.s.p. súd právoplatne nerozhodne, zostáva okruh účastníkov konania nezmenený.

Keďže v predmetnej exekučnej veci k takejto zmene v osobe oprávneného nedošlo, účastníkom konania, oprávneným, naďalej zostal B., s.r.o. (teraz s obchodným menom S., s.r.o.). Dovolatelia preto neopodstatnene namietajú vo svojich dovolaniach, že ak exekučný súd bez ďalšieho konal ako s oprávnenou so spoločnosťou T., s.r.o., „k zámene účastníkov mohlo dôjsť aj tým spôsobom“.

Ak za tejto procesnej situácie exekučný súd, aj napriek tomu, že o zmene účastníka nerozhodol, konal ako s oprávnenou so spoločnosťou T., s.r.o., a nevyhovел jej návrhu na zmenu účastníctva na strane povinnej, zaťažil svoje konanie vadou, ktorá mala za následok vecnú nesprávnosť jeho rozhodnutia (§ 213 ods. 3 O.s.p.). Túto vadu odstránil odvolací súd tým, že rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh spoločnosti T., s.r.o. na pripustenie zmeny na strane povinného subjektu zamietol.

Dovolací súd nepovažuje za náležité ani dovolacie námietky oprávneného a spoločnosti T., s.r.o., že odvolací súd nesprávne posúdil aj otázku zmeny účastníctva na strane povinného. Odvolací súd predmetnú otázku totiž posúdil správne. K jeho záverom dovolací súd navyše dodáva:

Právna úprava subjektov verejnej správy a nimi zriadených rozpočtových a príspevkových organizácií sa vzhľadom na ich povahu (ide o subjekty, ktoré sú svojimi príjmami a výdavkami napojené na štátny rozpočet, rozpočet obce alebo vyššieho územného

celku), nachádza v zákone č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Jeho predmetom, je okrem iného, aj právna úprava týkajúca sa zriaďovania rozpočtových a príspevkových organizácií, hospodárenia týchto organizácií, včítane právnej úpravy ich zrušovania (§ 1 písm. d/ v spojení s § 21 zákona č. 523/2004 Z.z.). Na subjekty verejnej správy, ktorými sú obce, vyššie územné celky a nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie, sa zásadne vzťahuje tento zákon a len za predpokladu, že osobitný zákon stanovuje inak, treba na tieto subjekty použiť tento osobitný zákon. Príspevkovú organizáciu zriadenú rozhodnutím obce (tak, ako tomu je v danej veci), možno zrušiť len rozhodnutím zriaďovateľa (od prvého dňa nasledujúceho rozpočtového roka po predchádzajúcom písomnom súhlase ministerstva financií), pričom v ustanovení § 21 ods. 12 zákona č. 523/2004 Z.z. sú taxatívnym spôsobom vymenované prípady, kedy zriaďovateľ príspevkovej organizácie je povinný ju zrušiť.

Naproti tomu v Obchodnom zákonníku v § 56 a nasl. sa nachádza právna úprava obchodných spoločností, včítane ich zrušenia a zániku. V § 56 ods. 1 ObZ, okrem iného, podáva úplný výpočet obchodných spoločností, medzi ktoré patria verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť. Príspevková organizácia sa v tomto výpočte nenachádza. Rovnako, aj právna úprava uvedená v ustanovení § 68 ObZ, včítane jeho odseku 3, sa vzťahuje len na obchodné spoločnosti (v odseku 3 sa výslovne uvádza, že „spoločnosť sa zrušuje“).

Z uvedeného je zrejmé, že právna úprava obsiahnutá v Obchodnom zákonníku v ustanoveniach § 56 a nasl. sa netýka právnických osôb - subjektov verejnej správy a teda sa netýka ani príspevkových organizácií, akou v posudzovanej veci I. nepochybne je. Na tieto subjekty sa vzťahuje úplne iný právny predpis, a to zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Použitie ustanovení Obchodného zákonníka na subjekty, akými sú príspevkové organizácie, neprichádza preto do úvahy (Obchodný zákonník v žiadnom zo svojich ustanovení neuvádza, že by sa vzťahovali aj na subjekty verejnej správy.)

Rovnako, nemožno na príspevkovú organizáciu (jej zrušenie), ako je investorský útvar, aplikovať ustanovenie § 68 ods. 3 písm. d/ ObZ ani na základe analógie. Použitie analógie totiž predpokladá, že určitý právny vzťah nie je právnym predpisom vôbec upravený. V danom prípade je však otázka zriaďovania (vzniku), a zrušovania (zániku) príspevkových

organizácií zákonom upravená a je viazaná na vydanie rozhodnutia zriaďovateľa. Keďže v posudzovanom prípade I. je bezpochyby príspevkovou organizáciou zriadenou rozhodnutím obce, nie je naplnený základný predpoklad prípustnosti analógie.

Okrem toho použitie analógie predpokladá, aby vzťah, ktorého sa týka, bol ovládaný rovnakými právnymi zásadami, ako ustanovenie zákona, ktorý sa použije. Zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy, ako to predznamenáva jeho znenie, upravuje subjekty verejnej správy (nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie), ktorých vznik, hospodárenie a tiež zánik sú ovládané úplne inými zásadami než subjekty, ktorých právna úprava sa nachádza v Obchodnom zákonníku (sú napojené na štátny rozpočet, zriaďujú sa a zrušujú zákonom alebo rozhodnutím zriaďovateľa, príspevková organizácia, ak vykonáva podnikateľskú činnosť, zapisuje sa do živnostenského registra, atď.). Aj z tohto dôvodu použitie ustanovení Obchodného zákonníka na základe analógie v posudzovanej veci neprichádza do úvahy.

V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že dôvodom pre použitie analógie nemôže byť skutočnosť, že právna úprava zániku príspevkovej organizácie neobsahuje skutkovú podstatu jej zrušenia formou vydania rozhodnutia súdom o zrušení konkurzu z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu výdavkov. Rovnako, analógiu nie je možné pripustiť ani z dôvodu, že zriaďovateľ príspevkovej organizácie si nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona a príspevkovú organizáciu nezrušil, hoci podmienky k tomu v zákone stanovené boli splnené. V ostatne uvedenom prípade, ak oprávnenému vznikla majetková ujma v dôsledku porušenia právnej povinnosti zriaďovateľom, nemožno vylúčiť vznik iného záväzkového vzťahu (záväzkového vzťahu zo spôsobenej škody) - k tomu pozri bližšie rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2008 sp. zn. 4 Cdo 242/2006, ktorý bol občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky schválený na uverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

Keďže nie sú dané dôvody dovolaní oprávneného a spoločnosti T., s.r.o., a nebolo ani zistené, že by konanie odvolacieho súdu malo vady uvedené v § 237 alebo (iné) vady, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, dovolací súd ich dovolania uznesením zamietol (§ 243b ods. 1 a 4 O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnému povinnému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.) Dovolací súd napriek tomu úspešnému účastníkovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodal návrh na ich náhradu (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. apríla 2010

JUDr. Ladislav G ó r á s z , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Daniela Pekajová